

Na základe podobnosti dvoch javov (faktov, vlastností) vznikala hlavne klasická metafora. Novodobá metafora veľmi často vzniká na základe kontrastu, zvláštnych asociácií (platí to najmä o surrealistickej metafore).

Básnická metafora vyniká novostou, zvláštnosťou, originalnosťou. (Sú aj tzv. lexikalizované metafory, ktoré sa používajú v bežnej reči, napr. *noha stola, šťastie sa na neho usmialo, hryzie ho svedomie, má kamenné srdce* a pod.)

Alegória (inotaj) je druh metaforu uplatnený v celom texte.

Alegória je literárne dielo (alebo jej časť), ktoré vzniklo na metaforickom princípe; je to teda literárne dielo, ktoré možno ponímať aj v prenesenom význame. Alegóriou sa väčšinou vyjadrovali také myšlienky, ktoré sa z istých dôvodov nesmeli vysloviť priamo. V období Bachovho absolutizmu ju využíval najmä **J. Botto** (*Báj na Dunaji, Smrť Jánošíkova* a mnohé ďalšie diela).

Najjednoduchšou alegóriou je bájka (*tanmese*), v ktorej zvieratá zastupujú ľudí, hovoria a konajú ako oni. Bájka nepriamo vyslovuje isté ponaučenie alebo všeobecnú múdrosť (*Bájkky Jonáša Záborského*).

Opakovacie štylistické (básnické) figúry

K opakovacím básnickým figúram, ktoré sa zakladajú na opakovaní slov, patria: anafora, epifora, epizeuxa, epanastrofa, symploké.

anafora

Anafora vzniká opakovaním toho istého slova (tých istých slov) na začiatku za sebou idúcich veršov.

epifora

Epifora je opak anaforu, tie isté slová sa opakujú na konci veršov (e. sa využívala hlavne v stredovekej lyrike, ale aj v ľudových piesňach).

epizeuxa

Epizeuxa je opakovanie tých istých slov za sebou.

epanastrofa

Epanastrofa je kombináciou epifory a anaforu, slovo z konca verša sa opakuje na začiatku nasledujúceho verša, patrí k najčastejším opakovacím figúram.

symploké

Symploké vzniká vtedy, keď sa tým istým slovom (slovami) začína aj končí verš alebo strofa či celá báseň.